

CORVINUS LAW PAPERS

CORVINUS UNIVERSITY OF BUDAPEST

CLP 1/2021

Polgári anyagi jogi szempontú
észrevétel 'A bűncselekménnyel
okozott kár, illetve sérelemdíj
megtérítése iránt indított gyorsított
perről' szóló 2020. évi LXX.
törvény címéhez és szövegéhez

Csöndes Mónika

ISSN 2416-0415

Corvinus Law Papers

CLP 1/2021

The primary purpose of the Corvinus Law Papers (CLP) is to publish the results of research projects performed by those connected to the Department of Business Law as research reports, working papers, essays and academic papers. The CLP also publishes supplementary texts to be used for practical and theoretical training of students.

Editor-in-Chief:

Dániel Bán (Associate Professor, Corvinus University of Budapest, Department of Business Law)

Contact: daniel.ban@uni-corvinus.hu

Editorial Board:

Dániel Bán (Associate Professor, Corvinus University of Budapest, Department of Business Law)

Contact: daniel.ban@uni-corvinus.hu;

Mónika Csöndes (Assistant Professor, Corvinus University of Budapest, Department of Business Law)

Contact: monika.csondes@uni-corvinus.hu;

Zoltán Nemessányi (Associate Professor, Corvinus University of Budapest, Department of Business Law)

Contact: zoltan.nemessanyi@uni-corvinus.hu

Address of the Editorial Board:

Corvinus Law Papers
1093 Budapest, Fővám tér 8. III. emelet 321/A

Publisher:

Corvinus University of Budapest
H-1093 Budapest, Fővám tér 8.

Responsible for the edition:

Dániel Bán

ISSN 2416-0415

Polgári anyagi jogi szempontú észrevétel 'A bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről' szóló 2020. évi LXX. törvény címéhez és szövegéhez

Csöndes Mónika
egyetemi adjunktus, BCE Gazdasági Jogi Tanszék
e-mail: monika.csondes@uni-corvinus.hu

Absztrakt: A bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény (a továbbiakban: gyorsított perről szóló törvény) hatályának és rendelkezéseinek polgári anyagi jogi szempontú értelmezéséhez indokolt állást foglalni „a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése” fordulat fogalmi helyességéről, valamint a bűncselekménnyel okozott kár, illetve nem vagyoni sérelem fogalmakról.

Kulcsszavak: bűncselekménnyel okozott kár, bűncselekménnyel okozott nem vagyoni sérelem, polgári jogi igény, gyorsított per, más hatóság határozatához kötöttség

1. A bűncselekményt is megvalósító magatartással okozott kár, illetve nem vagyoni sérelem

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) – egyezően a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) – önálló szabályozást ad a 'bűncselekménnyel okozott kár'-ból eredő igények elévülésének időtartamára. Hangsúlyozni kell: a 'bűncselekménnyel okozott kár' nem önálló felelősségi alakzat.¹ A polgári jogi felelősség akkor állapítható meg, ha annak törvényi feltételei fennállnak, függetlenül attól, hogy az adott károkozó magatartás bűncselekmény törvényi tényállását is megvalósítja.² A jogszabályhely szövegezésére figyelemmel, elismerve egyúttal e rövid megfogalmazás alkalmazásának célszerűségét, rögzíteni kell azonban: a pontos megjelölés valójában 'a bűncselekményt is megvalósító magatartással okozott kár' lenne. Ugyanígy állást foglalva, 'a bűncselekménnyel okozott nem vagyoni sérelem' sem önálló alakzatként szabályozott vagyoni szankció³; sérelemdíj fizetésére akkor lehet kötelezni a jogsértőt, ha annak a Ptk. 2:52. § szerinti törvényi feltételei fennállnak.

A bűncselekményt is megvalósító magatartással okozott kár, illetve nem vagyoni sérelem megítélése tehát mindig a tényállásra alkalmazandó polgári jogi felelősségi alakzat, illetve – személyiségi jogsértés esetén – polgári jogi szankció alapján történik. A károkozó magatartás, illetve a személyiségi jogsértés polgári jogi következményei ugyanis nem változnak önmagában amiatt, mert a magatartás egyúttal egy bűncselekmény törvényi tényállását is kimeríti.

---

¹ A BDT2015.3364 elvi megállapítása szerint „[s]em az 1959. évi IV. tv., sem a 2013. évi V. tv. nem ismeri a „bűncselekménnyel okozott kár” deliktális törvényi tényállását”.

² Ld. például: BH1999.157, BH1996.253, EBD2013.07.G8, ÍH2013. 106, BDT2015.3364

³ A személyiségi jogsértések pénzbeli elégtétellel való szankcionálását biztosítani hivatott sérelemdíjat a személyiségi jogsértések vagyoni szankciójaként, és nem felelősségi alakzatként megfelelő nevesíteni, hiszen a személyiségi jogsérelmek szankcionálásnak új Ptk.-beli szabályaival a jogalkotó a nem vagyoni sérelmek vagyoni kompenzálását elszakította a kártérítési felelősségi jog szankciórendszerétől.

2. A sérelemdíj nem vagyoni sérelem esetén követelhető

A rPtk. 354. §-ába az 1977. évi IV. törvénnyel beiktatott nem vagyoni kártérítés a személyhez fűződő jogok megsértéséért járó felelősségi alakzatként, kártérítési jogi jogintézményként került kodifikálásra. A nem vagyoni kárról mint kárfajtáról az Alkotmánybíróság a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatában elvi érveléssel mondta ki, hogy „a nem vagyoni kártérítés intézménye a kártérítési jogon belül nem is értelmezhető, mert itt nincs vagyoni kár, és ezért nem lehet szó »teljes«, illetőleg »nem teljes« kártérítésről sem” [34/1992. (VI. 1.) AB határozat, indokolás, III. 4.2. pont]. A jogalkotó az Alkotmánybíróság határozatában foglaltak ellenére fenntartotta azt a korábbi szabályozási megoldást, amely a nem vagyoni kárt – a Ptk. deliktualis fejezetében szabályozva – önálló kárfajtának tekintette. Az 1993. évi XCII. törvény 40. § (4) bekezdése a rPtk. 354. §-ának az Alkotmánybíróság által meg nem semmisített szövegrészét – 1993. november 1. napjától kezdődően – hatályon kívül helyezte, a szabályozást pedig a rPtk. 355. § (1) bekezdésében kiegészítette azzal, hogy „[a] kárért felelős személy köteles (...) a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni,” a (4) bekezdésben foglalt rendelkezésen⁴ pedig nem változtatott.⁵ A nem vagyoni kártérítés a rPtk. 355. § (1) és (4) bekezdései értelemben tehát nem vagyoni kár bekövetkezése esetén volt követelhető.

A Ptk. kodifikációja során a jogalkotó a személyiségi jogsértések pénzbeli elégtétellel való szankcionálását az új Kódex Második Könyvében, a személyiségi jogok megsértésének jogkövetkezményei között helyezte el, és ezzel együtt megszüntette a rPtk. jogalkalmazási nehézségekkel terhelt és komoly elméleti vitákkal kísért két jogintézményét, a nem vagyoni kártérítést, valamint a közérdekű bírságot. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének rendelkezése szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeinél a sérelemdíjra köteles személy meghatározását és a kimentés módját illetően hívja fel a kártérítési felelősség szabályait. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés „különösen” fordulatából azonban az is következik, hogy személyiségi jogsértés esetére előterjesztett sérelemdíj igény elbírálásakor a kártérítési felelősség más szabályai is alkalmazhatók lehetnek. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utaló szabálya alapján – álláspontom szerint – csak annyiban alkalmazhatók a kártérítési felelősségi jogi szabályok, amennyiben arra a Ptk. a XII. cím alatt (A személyiségi jog megsértésének szankciói) külön rendelkezést nem tartalmaz. Erre figyelemmel kiemelendő, hogy a Ptk. 2:52. §-a alapján a norma tényállási elemei a 'jogsértő' és nem a 'károkozó', a '(személyiségi jogában meg)sértett' és nem a 'károsult', a 'személyiségi jogot sértő magatartás' és nem a 'károkozó magatartás', továbbá a 'nem vagyoni sérelem' és nem a 'kár'.⁶

A sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének önálló vagyoni szankciója lett, amelyet világosan kifejezésre juttat a Ptk. 2:52. § (1) bekezdésének szövegezése: a sérelmet szenvedett az őt ért nem vagyoni sérelemért követelhet sérelemdíjat. A személyiségi jogsérelmek szankcionálásnak új Ptk.-beli szabályaival éppen azt kívánta a jogalkotó célként elérni, hogy a nem vagyoni sérelmek vagyoni kompenzálását elszakítsa a kártérítési jog hátrány-központú, a

⁴ „Kártérítés címén (...) azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.”

⁵ Az Alkotmánybíróság indoklására figyelemmel értékelte a nem vagyoni kártérítés intézményét a jogirodalom is. Fézer Tamás mutatott rá, hogy mivel arra sincs esély, hogy az immateriális kárt helyre lehessen állítani, ezáltal épp a reparatív funkció üresedik ki, és válik tarthatatlanná. Ld. FÉZER Tamás: Az erkölcsi károk megtérítése de lege lata és de lege ferenda. PhD értekezés. Miskolc, 2008. 78. o.; FÉZER Tamás: Felelősség a személyhez fűződő jogok megsértéséért – sérelemdíj (nem vagyoni kártérítés). In: FÉZER Tamás (szerk.): A kártérítési jog magyarázata. CompLex, Budapest, 2010. 291. o.

⁶ Ld.: CSÖNDES Mónika: Előreláthatóság, okozatosság és a sérelemdíj iránti igény. In: KOLTAY András – MENYHÁRD Attila – LANDI Balázs (szerk.): Lábady Tamás emlékkönyv. Wolters Kluwer, Budapest, 2019. 222-223. o.

kár bizonyítottságának avagy nem bizonyítottságának logikájára épülő szankciórendszerétől. A nem vagyoni kártérítéssel együtt tehát a nem vagyoni kár intézménye is megszűnt, amit a tételesjog is mutat azzal, hogy a kár fogalmába (Ptk. 6:522. §) már nem tartoznak bele a személyiségi jogot sértő magatartással okozott nem vagyoni sérelmek. A Ptk. 2:52. §-a értelmében sérelemdíj tehát nem vagyoni sérelem bekövetkezése esetén követelhető. A kár tehát fogalmilag csak vagyoni érdeksérelem (Ptk. 6:522. §) lehet, ezért az ilyen igényeket vagyoni kárként nevesíteni tautológia.⁷

A törvény szövegében szereplő, „bűncselekménnyel okozott [kár, illetve] sérelemdíj” megjelölés tehát azért hibás, mert a sérelemdíj fizetésére kötelezés egyik anyagi jogi feltételét, a nem vagyoni sérelmet keveri össze magával a szankcióval, a sérelemdíjjal. Bűncselekménnyel ugyanis nem vagyoni sérelmet lehet okozni, nem pedig sérelemdíjat. A polgári jog a ’bűncselekménnyel okozott sérelemdíj’ megjelölést értelmezni nem tudja.⁸

3. A bűncselekményt is megvalósító magatartással okozott kár, illetve nem vagyoni sérelem esetére előterjesztett kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igények érvényesítése

Körültekintően kell eljárni abban a kérdésben, hogy a bűncselekményt is megvalósító magatartással okozott kár, illetve nem vagyoni sérelem esetére előterjesztett kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igény érvényesítése kivel szemben, milyen eljárásban és milyen elévülési határidőn belül történhet. Az igények érvényesítésére a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) mellett 2020. július 9. napja óta már a gyorsított perrendtartásról szóló törvény is tartalmaz szabályokat.

A Be. 56. § (1) bekezdése⁹ értelmében nem minden kárigény érvényesíthető polgári jogi igényként a büntetőeljárásban, hanem csak „a vád tárgyává tett cselekmény közvetlen következtében keletkezett károk”^{10, 11} A Be. 2021. január 1. napjától hatályos szövegállapota szerint az újonnan beiktatott 56. § (1a) bekezdés kimondja, hogy „[a] büntetőeljárásban polgári jogi igényként a vád tárgyává tett cselekmény közvetlen következtében keletkezett sérelemdíj

---

⁷ A jogalkotó a Ptk. hatálybalépésekor át kívánta vezetni ezt a változást számos jogszabályon, de ez nem sikerült maradéktalanul. Előfordul ugyanakkor, hogy még új jogszabályok elfogadásakor is figyelmen kívül marad a kár fogalmával kapcsolatos jogszabályi változás; lásd pl. a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény 7. § (2) bekezdésének a 2020. évi CL. törvénnyel, 2021. január 1. napjával módosult szövege szerint „...az áldozat a bűncselekmény miatt bekövetkezett vagyoni kárának ... igényelheti”.

⁸ Ld. már korábban: CSÖNDES Mónika: A bűncselekményt is megvalósító magatartással okozott kár, illetve nem vagyoni sérelem esetére előterjesztett kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igény érvényesítésének és elévülésének egyes kérdései. In: Bodzási Balázs (szerk.): Gazdasági jogi és adójogi tanulmányok 2020. Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, 2020. 75-76. o.

⁹ Be. 56. § (1) A büntetőeljárásban polgári jogi igényként az a

a) kártérítésre, vagy

b) dolog kiadására vagy pénz fizetésére

irányuló követelés érvényesíthető, amely a vád tárgyává tett cselekmény közvetlen következtében keletkezett.

¹⁰ Ennek értelmezéséhez lásd: Szeghő Katalin: Polgári jogi igény a büntetőeljárásban. Magyar Jog 2018/9. sz. 492-494. o., Kemenes István: A kárfogalom polgári jogi és büntetőjogi kapcsolódási pontjai. Magyar Jog. 2018/9. sz. 489-490. o.

¹¹ A Be. 571. § (2) bekezdése kimondja, hogy „[h]a a bíróság az ítéletében megállapítja a bűncselekménnyel okozott kár vagy vagyoni hátrány összegét, illetve a bűncselekmény elkövetési értékét, ezen összeg mértékéig az előterjesztett polgári jogi igényt érdemben el kell bírálni” Az idézett rendelkezésre tekintettel a polgári jogi igényként érvényesíthető kár fogalmának értelmezésekor ’a bűncselekménnyel okozott kár vagy vagyoni hátrány összege’ fordulat mellett ’a bűncselekmény elkövetési értéke’ fordulatra is figyelemmel kell lenni.

fizetésére irányuló követelés kizárólag az 571. § (2b) bekezdésében¹² meghatározott esetben érvényesíthető”¹³. A módosítás – ahogy erre a miniszteri indokolás utal – szűk körben megteremti a sérelemdíj polgári jogi igényként való érvényesítésének a lehetőségét abban az esetben, ha a sértett által követelt sérelemdíj jogalapját és összegét a büntetőeljárásban a terhelt elfogadja.¹⁴ A Be. 56. § (1) bekezdésének hatálya alá nem tartozó kárigény és az 56. § (1a) bekezdésének hatálya alá nem tartozó sérelemdíj iránti igény tehát csak polgári peres eljárásban érvényesíthető. A polgári jogi igényként is érvényesíthető igényeket illetően pedig a károsult sértett dönt arról, hogy azokat a büntetőeljárás során¹⁵ érvényesíti,¹⁶ vagy polgári bíróság előtt indít pert e károk, illetve sérelemdíj igények megtérítése iránt (is). A polgári bíróság lesz az ügyben eljáró bíróság, ha a sértett magánfélként nem lépett fel a büntetőeljárásban és polgári jogi igényt nem terjesztett elő, vagy előterjesztett ugyan, de a büntetőbíróság azt a Be. 560. §-ában meghatározott okokból egyéb törvényes útra utasította.

A Pp. rendelkezéseit 2020. július 9. napja óta a gyorsított perről szóló törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.¹⁷ A gyorsított perről szóló törvény 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy „[g]yorsított perben az a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránti igény érvényesíthető, amely esetében a bíróság jogerősen megállapította a bűncselekmény elkövetését, és nem került sor polgári jogi igény megítélésére, továbbá polgári per megindítására.” Az általános indoklás azt rögzíti, hogy a törvényjavaslat „eljárásjogi könnyítést kíván biztosítani azon sértettek számára, akiknek ügyében a büntetőeljárás már jogerősen befejeződött és a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránti igényüket polgári jogi igényként a büntetőeljárásban nem érvényesítették, valamint polgári pert sem indítottak ennek érdekében, és követelésük még nem évült el”. A részletes indoklás a gyorsított per speciális eljárásjogi szabályait magyarázza.

A gyorsított per bevezetésével összefüggésben módosult a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) is. A Bv. tv. 70/B. §-a kiegészült a (2a) bekezdéssel, amely szerint a büntetés-végrehajtási bíró köteles tájékoztatni a sértettet a gyorsított per megindításának lehetőségéről¹⁸, a 70/B. § (4) bekezdése helyébe lépő új rendelkezés értelmében

---

¹² „Ha a magánfél polgári jogi igényként sérelemdíj fizetésére irányuló követelést terjesztett elő, ennek elbírálására kizárólag az 556. § (6) bekezdésében meghatározott esetben kerülhet sor.”

¹³ Beiktatta a börtönszűfoltosság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CL. törvény 25.§-a.

¹⁴ Ennek alapja a Be. 571. § (2b) bekezdése útján felhívott 556. § (6) bekezdése, amely a következőket mondja ki: „A terhelt az elsőfokú ügydöntő határozat meghozataláig nyilatkozhat úgy, hogy a polgári jogi igényként érvényesíteni kívánt követeléssel szemben ellenkérelmet nem kíván előterjeszteni és a követelést a magánfél által előterjesztetteknek megfelelően teljesíteni kívánja. Ha a magánfél polgári jogi igényként sérelemdíj fizetésére irányuló követelést terjesztett elő, ennek teljesítésével kapcsolatban a terhelt kifejezett nyilatkozata szükséges. Ilyen esetben a bíróság a polgári jogi igénnyel kapcsolatban bizonyítást nem folytat le.”

¹⁵ Ld. a Be. 355. § (1) bekezdését és 556. § (1) bekezdését.

¹⁶ A polgári jogi igény érvényesítésére és elintézésére – a büntetőeljárás jellegéből adódó eltérésekkel – a polgári perrendtartásról szóló törvénynek a Be.-ben meghatározott rendelkezéseit is alkalmazni kell [Be. 55. § (3) bekezdés].

¹⁷ A törvényről eljárásjogi szempontból lásd Pataky Tibor: Néhány gondolat a gyorsított perről szóló törvényről. Kártérítési és Biztosítási Jog, 2020/3. sz. Letölthető: <https://kbj.hu/nehany-gondolat-a-gyorsított-perrol-szolo-torvenyrol/>

¹⁸ „Ha az elítélttel szemben meghozott ügydöntő határozat alapján megállapítható, hogy a sértett polgári jogi igényt a bíróság egyéb törvényes útra utasította vagy az elítélt által elkövetett bűncselekménynek van olyan sértettje, aki a büntetőeljárásban nem érvényesített polgári jogi igényt, azonban a bűncselekményből eredően kára vagy sérelme keletkezhetett, a büntetés-végrehajtási bíró tájékoztatja a sértettet arról, hogy lehetősége van a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt gyorsított polgári pert indítani, ha a követelése a Polgári Törvénykönyv szerint még nem évült el.”

pedig a (2a) bekezdésben meghatározott intézkedés szükségessége esetén a büntetés-végrehajtási bíró eljárására a Bv. tv.-ben megállapított határidő kilencven nappal meghosszabbodik.¹⁹

A jogalkotó a gyorsított perről szóló törvényt a 2020. évi CL. törvénnyel²⁰ 2021. január 1.-jei hatállyal már módosította is, a változások eljárásjogi tartalmúak.²¹ A 2020. évi CL. törvény egyúttal lényegesen módosította többek között a Be.-ben – az előbbiekben már említett módon – a polgári jogi igény fogalmára (56. §), valamint a polgári jogi igény érvényesítésére (355. §, 555-556. §), egyéb törvényes útra utasítására (560. §) és elbírálására (571. §) vonatkozó rendelkezéseket. A címétől eltérően a 2020. évi CL. törvény számos olyan javaslatot tartalmaz, amely „nem kifejezetten a börtönsúfoltság miatti kártalanítási eljárásban történő sértetti kielégítés lehetőségeit növeli, hanem általában a sértettek kiemelt támogatását szolgáló szabályozási megoldásokat jelentenek”, ahogy azt maga a törvényjavaslat miniszteri indokolása hangsúlyozza. A 2020. évi CL. törvénnyel célzott módosítások egészét tekintve megállapítható, hogy helyesebb lett volna a törvény címét a törvényi rendelkezések egészének tartalmához igazítani.

4. A gyorsított perről szóló törvény hatálya

A gyorsított perről szóló törvény 2. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[G]yorsított perben az a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránti igény érvényesíthető, amely esetében a bíróság jogerősen megállapította a bűncselekmény elkövetését, és nem került sor polgári jogi igény megítélésére, továbbá polgári per megindítására”. A törvény javaslatának részletes miniszteri indokolása az 1-2. §-ok kapcsán annyit mond csak ki, hogy „[a] Javaslat meghatározza, hogy mely sértettek számára, milyen igények megtérítésére áll rendelkezésre a gyorsított per”. Az indokolás azonban ennél részletesebben nem szól arról, hogy a „mely sértettek számára, milyen igények megtérítésére áll rendelkezésre” fordulat mire utal.

A törvény hatálya kapcsán számos értelmezési kérdést vet már fel az is, hogy a gyorsított perben ki lehet felperes, alperes, mert a törvény szövege és a törvényjavaslat miniszteri indokolása alapján több értelmezés mellett is állást lehet foglalni. Jelen írás – a felvetett problémával összefüggésben – azonban arra keresi csak mintegy előkérdésként a választ a törvény címére és a törvényben nevesített igényekre figyelemmel, hogy polgári anyagi jogi szempontból mit kell érteni a bűncselekménnyel okozott kár (illetve nem vagyoni sérelem) fordulat alatt. Az e kérdésben való állásfoglalás – álláspontom szerint – hozzájárulhat a gyorsított perről szóló törvény eljárási szabályainak értelmezésével együtt, azokra figyelemmel annak meghatározásához is, hogy gyorsított perben ki és kivel szemben érvényesíthet kár megtérítése, illetve sérelemdíj megfizetése iránti igényt (az ún. aktív és passzív perbeli legitimáció).

Az érvényesíthető igények körét illetően van olyan álláspont, amely szerint ’a bűncselekménnyel okozott kár’ alatt a Btk. meghatározása szerinti kárt (a bűncselekménnyel a

---

¹⁹ „A büntetés-végrehajtási bíró eljárására az 50. § (1) bekezdés d) pontjában megállapított határidő az (1) bekezdésben meghatározott esetben hatvan nappal, amennyiben a (2a) bekezdésben meghatározott intézkedés szükséges, kilencven nappal meghosszabbodik. Ha az (1) bekezdés esetén a sértett megkeresése a rendelkezésre álló határidő alatt nem vezetett eredményre, a büntetés-végrehajtási bíró a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megállapított kártérítés vagy sérelemdíj megtérülésének figyelmen kívül hagyásával hozza meg a döntést.”

²⁰ Ld. a börtönsúfoltság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CL. törvényt.

²¹ Ld. a 37-39. §-kat.

vagyonban okozott értékcsökkenést²²) kell érteni.²³ A szakmai közbeszédben olyan értelmezéssel is lehetett találkozni, hogy a bűncselekménnyel okozott kár fogalom a Be. 571. § szerinti polgári jogi igényeknek feleltethető meg. Meglátásom szerint a törvény hatálya nem szűkül le egyik esetkörre sem, mert a jogalkotó a gyorsított per útján érvényesíthető igények körét tételes jogi rendelkezések útján nem korlátozta. A 2. § (1) bekezdésben az „amely esetében” fordulat pontatlan megszövegezése sem ad indokot ilyen következtetésre.²⁴ A törvény hatályára vonatkozó rendelkezés értelmezéséhez éppen ezért a kiindulópontot az kell hogy jelentse, hogy polgári anyagi jogi értelemben mit kell érteni a bűncselekményt is megvalósító magatartással okozott kár, illetve nem vagyoni sérelem alatt.

Ha a károkozó magatartás valamely bűncselekmény törvényi tényállásában szereplő és jogerősen elbírált elkövetési magatartás, akkor polgári jogi értelemben bármilyen e magatartással okozott kár, illetve nem vagyoni sérelem bűncselekményt is megvalósító magatartással okozott kárnak, illetve nem vagyoni sérelemnek minősül, függetlenül attól, hogy a bűncselekménynek törvényi tényállási eleme-e valamilyen vagyoni, illetve nem vagyoni sérelem okozása. Ebből következően a bűncselekménynek akár törvényi tényállási eleme valamilyen vagyoni, illetve nem vagyoni sérelem okozása, akár nem, ettől függetlenül lehetnek az elkövetési magatartásnak olyan – a büntetőnorma törvényi tényállásában nem értékelt – következményei²⁵, amelyek polgári jogi értelemben kárként vagy nem vagyoni sérelemként minősülnek.

Lehetséges ezért, hogy a felperes polgári bíróság előtt keresetében csak olyan kárigényt – illetve a Be 56. § (1a) bekezdés szerinti esetekben sérelemdíj iránti igényt – érvényesít, ahol a felelősséget megalapozó magatartás a jogerősen elbírált bűncselekmény szerinti elkövetési magatartás és a büntetőbíróság a szóban forgó sérelmet a büntetőnorma törvényi tényállása alapján történő elbírálás során már értékelte (ún. materiális sértő bűncselekmény²⁶).²⁷ A felperes azonban ezeken túl olyan kárigényt, illetve sérelemdíj iránti igényt is érvényesíthet polgári perben, ahol a felelősséget megalapozó magatartás a jogerősen elbírált bűncselekmény szerinti elkövetési magatartás ugyan, de a szóban forgó sérelmeket a büntetőbíróság a büntetőnorma törvényi tényállása alapján történő elbírálás során nem értékelte még. Ez esetben ugyanis olyan kárról, illetve nem vagyoni sérelemről van szó, amelyet a büntetőnorma törvényi tényállása a materiális sértő bűncselekménynek sem az alapesetében, sem a minősített esetében nem értékelt, mint eredményt. A polgári bíróság lesz a kártérítési-, illetve sérelemdíj igények ügyében eljáró bíróság akkor is, ha a bűncselekmény a törvényi tényállás alapján vagy immateriális bűncselekmény²⁸ vagy materiális veszélyeztető bűncselekmény²⁹.

²² „459. § (1) E törvény alkalmazásában

16. kár: e törvény eltérő rendelkezése hiányában a bűncselekménnyel a vagyonban okozott értékcsökkenés”

²³ Papp-Nagy Zsolt: Gyorsított per sérelemdíj megtérítése iránt - Új, különleges bírósági eljárás a láthatáron! Jogi Fórum, 2020. 06. 30. <https://www.jogiforum.hu/hirek/41848>

²⁴ A 2. § értelmében – álláspontom szerint – a jogerősen elbírált bűncselekménnyel okozott károk, illetve nem vagyoni sérelmek esetére előterjesztett igények gyorsított perben történő érvényesítéséről rendelkezik a törvény.

²⁵ Ahogy arra Gellér Balázs és Ambrus István rámutat: „A bűncselekmény tényállásszerű eredménye fogalmilag nem azonos a bűncselekmény következményével. Csupán azok a következmények tekinthetők eredménynek, amelyek alapeseti tényállási elemként vagy minősítő körülményként vannak szabályozva”. Ld: GELLÉR Balázs – AMBRUS István: A magyar büntetőjog általános tanai I. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2017. 215. o.

²⁶ GELLÉR – AMBRUS: i.m. 215-216. o.

²⁷ Álláspontom szerint ez kiindulópontot jelent a Be. 56. § (1) és (1a) bekezdések szerinti „a vád tárgyává tett cselekmény közvetlen következtében” fordulat értelmezése szempontjából, lásd még ehhez a 10., ill. 11. lábjegyzetben írottakat.

²⁸ GELLÉR – AMBRUS: i.m. 215. o.

²⁹ GELLÉR – AMBRUS: i.m. 216-219. o.

A fentiek okán annak, hogy a bűncselekménynek törvényi tényállási eleme-e valamilyen vagyoni, illetve nem vagyoni sérelem okozása a Pp. 264. §-a alkalmazása szempontjából van jelentősége. A Pp. 264. § (1) bekezdésében³⁰ foglalt rendelkezés helyes értelmezése a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952-es Pp.) 4. § (2) bekezdésének³¹ ítélkezési gyakorlatára figyelemmel ugyanis az, hogy a polgári perben eljáró bíróság nem vitathatja a büntetőeljárásban a vádlott terhére rótt bűncselekményt és az ezt megalapozó, a bűncselekmény elkövetésének alapjául szolgáló releváns tényeket, azok kötik a polgári perben eljáró bíróságot. Ebből pedig következik az is a Kúria joggyakorlata szerint, hogy a polgári perben eljáró bíróság által megállapított tényállás nem térhet el a büntetőügyben hozott ítélettől az elítélt bűnösségének kimondását és a bűncselekmény minősítését megalapozó tények tekintetében, és éppen ezért a polgári bíróság a bűnösség kérdésére is kiható ellentétes ténymegállapítást nem tehet.³²

A gyorsított perről szóló törvény 1-2. §-a alapján arra lehet tehát következtetni, hogy a törvény minden olyan kárkövetkeményre és nem vagyoni sérelem-következményre alkalmazandó, ahol a kárt, illetve a nem vagyoni sérelmet bűncselekményt is megvalósító magatartással okozták. Ezt a széles értelmezést támasztja alá az is, hogy a gyorsított perről szóló törvény úgy általában a sérelemdíj-igényekre is vonatkozik (1. §), azokat ugyanis – a Be. 56. § (1a) bekezdés kivételével – polgári jogi igényként nem lehet előterjeszteni [Be. 56. § (1) bekezdés], csak polgári perben lehet érvényesíteni.³³ Továbbá álláspontom szerint az is, hogy a Be. 571. § (2) bekezdése alapján büntetőbíróság előtt érvényesíthető polgári jogi igények esetében a gyorsított per indítása érdemben nem hozza kedvezőbb helyzetbe a károsultat. (Ha polgári jogi igényként elbírálható a kárigénye, akkor minek indítana emiatt külön pert polgári bíróság előtt). A gyorsított per indításának létjogosultsága éppen akkor van, ha a károsultnak olyan kárigénye, illetve sérelemdíj iránti igénye (is) van, amit polgári jogi igényként nem tud érvényesíteni.

5. Következtetés

A törvénynek a fentiek szerint, polgári anyagi jogi szempontból kifogásolt címe ekként korrekcióra szorul, mert a szabályozott igények valójában a bűncselekményt is megvalósító magatartással okozott kár, illetve nem vagyoni sérelem esetére előterjesztett kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igények. Pataky Tibor szerint helyesebb lett volna a törvény címét a következőképpen megfogalmazni: „a bűncselekménnyel okozott kár és nem vagyoni sérelem miatti sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény”.³⁴ Anyagi jogi szempontból álláspontom szerint pontosabb lenne, ha a törvény címe, illetve az egyes rendelkezések a következőképpen kerültek volna megszövegezésre: 'a bűncselekményt is megvalósító magatartás miatt kár megtérítése, illetve sérelemdíj megfizetése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény'.

---

³⁰ Pp. 264. § [Más hatóság határozatához kötöttség]

(1) Ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményeiről polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

³¹ „Ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.”

³² Lásd a hivatkozott gyakorlatot: CSÖNDES (2020) i. m. 82-83. o.

³³ Ugyanígy foglal állást: Szeghő Katalin: A 2020. évi LXX. törvénnyel szabályozott gyorsított per jogalkalmazási kérdései. Kézirat. Szeged, 2020. 1., 4. o.

³⁴ Pataky Tibor: Néhány gondolat a gyorsított perről szóló törvényről. Kártérítési és Biztosítási Jog, 2020/3. sz. [4] bekezdéspont Letölthető: <https://kbj.hu/nehany-gondolat-a-gyorsított-perrol-szolo-torvenyrol/> Ugyanígy állást foglalva: CSÖNDES (2020) i. m. 75-76. o.